

Vendespil om den kolde krig

- 1 **Print** de følgende A4-sider ud som dobbeltsidet print.
- 2 **Skær** kortene ud med hjælp fra skæremærkerne langs kanten af arkene.
- 3 **Læg** kortene ud med billedsiden opad og lad eleverne skiftes til at vende to kort.
- 4 **Sammenlign** begreberne og forklaringerne. Når et begreb og en forklaring passer sammen, tæller det som et stik og eleverne skal forklare begrebet til sine holdkammerater.

God fornøjelse.

Sovjetunionen

Når du har stik, skal du med egne ord fortælle dine holdkammerater, hvilke 17 lande der var med i Sovjetunionen.

USA

Når du har stik, skal du med egne ord fortælle dine holdkammerater, hvad USA er.

Kommunisme

Når du har stik, skal du med dine egne ord forklare hvad, kommunisme er.

Warszawapagten

Når du har stik, skal du med egne ord fortælle dine holdkammerater, hvad pagten var, hvorfor den blev oprettet og hvilke lande, der var medlem.

NATO

Når du har stik, skal du med egne ord fortælle dine holdkammerater, hvad NATO er og nævne nogle af medlemslandene.

Demokrati

Når du har stik, skal du med dine egne ord beskrive, hvad demokrati er.

Allierede

Når du har stik, skal du fortælle med dine egne ord, hvad ordet allierede betyder.

Radioaktivitet

Når du har stik, skal du fortælle med dine egne ord, hvad radioaktivitet er.

Little Boy

Når du har stik, skal du med dine egne ord fortælle, hvad Little Boy var.

Undtagelsestilstand

Når du har stik, skal du fortælle med dine egne ord, hvad ordet undtagelsestilstand betyder.

Våbenkapløb

Når du har stik, skal du med dine egne ord fortælle, hvad våbenkapløb var.

Tsar Bomba

Når du har stik, skal du fortælle med dine egne ord, hvad en brintbombe er.

Grundloven

Når du har stik, skal du fortælle med dine egne ord, hvad grundloven er, og hvad den betyder for den enkelte borger i Danmark.

Befolkningens overlevelse

Når du har stik, skal du med dine egne ord prøve at forklare, hvad overlevelse betyder.

Foråret i Prag

Når du har stik, skal du med dine egne ord prøve at forklare, hvad invasionen i Prag var.

Moral

Når du har stik, skal du fortælle med dine egne ord, hvad ordet moral betyder.

Det ungarske oprør

Når du har stik, skal du med dine egne ord prøve at forklare, hvad det ungarske oprør var.

Berlinmuren

Når du har stik, skal du med dine egne ord forsøge at forklare, hvad Berlinmuren var.

Jerntæppet

Når du har stik, skal du med dine egne ord forsøge at forklare, hvad Jerntæppet var.

Censur

Når du har stik, skal du med dine egne ord beskrive, hvad ytringsfrihed betyder.

Sabotage

Når du har stik, skal du med dine egne ord beskrive, hvad sabotage betyder.

Infrastruktur

Når du har stik, skal du med dine egne ord forsøge at forklare, hvordan infrastrukturen var i Danmark i 1980'erne.

Ytringsfrihed

Når du har stik, skal du med dine egne ord beskrive, hvad censur betyder.

Unionen af Socialistiske Sovjetrepublikker var en **socialistisk stat** fra 1922-1991 og bestod af landene: Rusland, Hviderusland, Ukraine, Moldova, Georgien, Armenien, Aserbajdsjan, Kasakhstan, Usbekistan, Turkmenistan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Estland, Letland, Litauen, Sydossetien og Abkhasien.

En **militæralliance mellem lande i Østeuropa**. Oprettet i 1955 og eksisterede indtil 1991. Pagten var et modsvar til NATO.

Medlemslandene var Sovjetunionen, Albanien, Bulgarien, Tjekkoslaviet, Østtyskland (DDR), Ungarn, Polen og Rumænien.

Amerikas Forenede Stater er en **demokratisk forbundsrepublik**, der består af 50 delstater. Oprettet i 1776 og har siden 2. verdenskrig været en af de mest magtfulde og indflydelsesrige nationer i verden og betegnes som en supermagt.

Den Nordatlantiske Traktat Organisation er en **politisk og militær forsvarsalliance**. Oprettet i 1949. Medlemslandene er Albanien, Belgien, Bulgarien, Danmark, Estland, Frankrig, Grækenland, Island, Italien, Kroatien, Letland, Litauen, Luxembourg, Montenegro, Nederlandene, Nordmakedonien, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og USA. Finland og Sverige søgte optagelse i 2022.

En **politisk ideologi**, som arbejder for lighed i samfundet, hvor bl.a. afskaffelse af den private ejendomsret og afskaffelse af alle socialklasser i samfundet indgår. Befolkningen skal yde efter evne og nyde efter behov. Dette udviklede sig til et etparti-diktatur i Sovjetunionen.

Et folkestyre, hvor **folket bestemmer landets love**. Befolkningen stemmer om, hvilke personer, der skal repræsentere dem i landets parlament - i Danmark i Folketinget. Demos betyder folket, kratos betyder magt.

I folkestyret er der regler – en forfatning – for, hvordan parlamentet bliver valgt, hvordan regeringen dannes, og hvad staten kan bestemme på vegne af den enkelte borger.

Lande, som samarbejder

– ofte mod en fælles fjende.

En tilstand, hvor **normale love og rettigheder er sat ud af kraft** på grund af alvorlige omstændigheder, der truer nationens og samfundets eksistens.

Proces, hvor **atomkerner omdannes og udsender radioaktiv stråling.**

Strålingen er farlig for mennesker, dyr og planter og kan ved store mængder være dødelig.

USA og Sovjetunionen kæmpede i en lang årrække om hvem, der kunne **producere de største atombomber** og hvem, der havde flest.

Begge nationer udførte med jævne mellemrum prøvesprængninger af deres bomber. På den måde kunne deres modstandere også følge med i, hvor store og slagkraftige våben de hver især rådede over.

Atombomben, som USA smed over den japanske by Hiroshima den 6. august 1945 og dermed endegyldigt stoppede 2. verdenskrig. Bomben var på 15 kilotons TNT og dræbte 70.000 mennesker.

Verdens største brintbombe som Sovjetunionen prøvesprængte i Rusland den 30. oktober 1961.

Den var så kraftig, at selv dem, der havde udviklet bomben, blev overrasket over dens voldsomhed. Der kunne måles rystelser over hele jorden.

Den vigtigste lov i Danmark. Den er **Danmarks forfatning**, og den beskriver de grundlæggende rettigheder i samfundet.

Loven beskriver bl.a. den enkelte borgers rettigheder og pligter. Loven sikrer, at der altid vil være demokrati i Danmark, og at alle danskere er lige og frie.

Betegnelse for **evne til at bevare håb, mod eller kampgejst** fx for en sag eller til staten.

Under den kolde krig var det vigtigt at bevare befolkningens tiltro til staten, derfor prøvede man at holde folks moral oppe.

Antal af **menneskeliv der kan reddes** i forbindelse med forskellige beslutninger.

Befolkningen i Ungarn var utilfredse med det sovjetiske styre, som havde indsat besættelsestropper i landet. Utilfredsheden førte til **demonstrationer i efteråret 1956**.

Sovjetiske kampvogne angreb demonstranterne, og det kom til voldsomme kampe i hovedstaden. Opstanden kostede mange menneskeliv.

Tjekkoslaviet var ved at indføre reformer, som skulle fremme liberalisme og demokratiet i landet. Dette førte til, at fem Warszawapagtlande (Sovjetunionen, DDR, Polen, Ungarn og Bulgarien) **invaderede landet** 20. august 1968.

Sovjetunionen indførte derefter en ny og stram politisk og ideologisk kontrol af staten og samfundet.

Sovjetunionen opførte en **betonmur gennem den tyske hovedstad Berlin** i 1961. Muren delte byen i to – i et Vest-Berlin og et Øst-Berlin. Vest var kontrolleret af Vestblokken og Øst af Sovjetunionen. Muren blev en fysisk lukket grænse, og familier blev skilt fra hinanden i årevis, hvis de boede på hver side af muren. Muren blev først revet ned i 1989.

Betegnelse, der blev anvendt i Vestblokken om **den skarpe grænseopdeling af Europa** mellem de demokratiske lande i vest og de kommunistiske lande i øst.

Handling, der **begrænser ytringsfrihed**, hvor staten fører kontrol med hvad bl.a. borgere og medier må vise, skrive og sige.

Voldelig og ødelæggende handling med det formål at **ødelægge noget eller genere nogen**. Dette kunne være rettet mod militære anlæg eller fx jernbaner, vejnet, broer eller store industrivirksomheder.

Centralt system for de **fysiske anlæg**, der er nødvendige for at al transport og kommunikation fungerer i samfundet – fx vejnet, broer, færger, jernbaner, el- og vandforsyning samt telefonforbindelser.

Retten til at sige sin mening og synspunkter frit fx i tale, skrift, billeder, film, dog under ansvar for domstolene.